

تا مدت

و مسعود سگدل نام

کہ

انظم مسعود شاہ میر مسعود کوٹاپ

منی پڑھتیں با کافی توان

تپتیں ارواہ تابیر انت

المیں نیکی

پہل وئی جوہری صفتاں مت درء کت۔ آئی ووش رگی نہ ویشوئی کلن ووش
 و چہ ہیں زبان محتاج نہ انت۔ جبر سنگین تر تھا و حد بیت وحد۔ یں و بابت و
 یک انجیں مروس و میار پر یک بہ بیت کہ آنہ ایوک و کلر بلا بند انت بلکہ بود
 چنگ و قدرت و چہ ہم نہ ہر انت۔

من کہ نہ و بلوچی و زباں نہ نیکہ بلوچی شاعری و نا زری کلر مزاں پود
 باں، دنا اگاں گشگ بہ بیت کہ من منظور بل و شاعری و بابت و چیز۔ نوشتہ بہ
 کناں، گڑا۔ نہ ایوکا پ من یک سراں زوری یے بلکیں بل و چند و آئی و شاعری و
 سر و ہم مز نہیں گیشی یے بیت، بل و بل و شاعری صا حد۔ و کہ من و تنگ و دور برگ
 و کوشت کنگ، ایٹی و بابت و اگاں وئی حیاں و در شان مہ کناں ہم گیشی یے۔
 پیمیشکہ اگاں چہ ا۔ وحد و منظور و شاعری و بابت و سر جم و خمیں جبر کنگ
 Premature بزاں وحد و چہ پیر انت، بل پد اہم منی حیاں و دودا تک و

گنجائش است۔

مزنیں شاعریء سرپد بوجک ء مزنیں رژن لہ جہلا نکیں بسیرت پکار
انت، چچی ء کہ مزنیں شاعری جزوی، تا سرجم محمد و نہ انت، جسے جیم آئی ء معنا
بز انت ہم محمد و نہ انت، جسے سب انت کہ مزنیں شاعری ء بابت ء گپ کنگ سما،
شامیانی ڈولیں سچہ نہ زانتے ء کار نہ انت۔

اوہ مزنیں شاعری ء بابت ء اشارہ کنگ بے مقصد نہ انت۔ منظور بسمل ء
شاعری ء من گوئیں چنت سالوں چہ وحد پہ وحد وانکا صاں لہ وحد۔ کہ من
آئی ء شعر اں واناں تہ نہ زاناں چچی ء دل ء چہ حیا لے سرکش ایت کہ بلو چچی لڑ ایک
ء یک دگہ مزنیں شاعر۔ ودی بوجک ء عمل ء چہ نو زان انت لہ اے خیال بے
من لہ انچنائیں خیال نہ انت، چچی ء کہ وشیں زبان ء ہمرائی ء حافی لہ فکری عناصر
کہ مزنیں شاعری ء جوہر انت، آہل ء شاعری ء تہا چہ انی ء گلدگ آہک ء
انت۔ اے وحد ء ہم کسے بسمل ء شعر اں نہ و سرسری و انیت لہ نہ آحاں ڈالپار کت،
چچی ء کہ بسمل وتی کساں سالی ء ابید ہم یک اجمیں شاعر۔ پھیکہ من توری بہ
کشاں یا۔ کشاں پل وتی جوہری و شرگی لہ و شبونی ء وت در ء لہ تالان کت۔ اے
یک قدرتی عمل لہ اے عمل ء کس ہم داشت نہ کت۔ مئے دور ء یک مزنیں المیہ
یے ایش انت کہ یک بیگے ء مئے کیشتر شاعر لہ ادیب وار لہ بے وسیلہ انت لہ وتی
کتاباں وت چاپ کت نہ کن انت لہ ودی بیگ ء انچیں جب نکیں کتاب چاپ
بوجک ء انت کہ کس نہ زانت کہ آحاں چاپ کنگ ء اثر لا چاری۔ بے چو کہ

ہمے کتابانی و لہ مالی درخ وسیلہ و انت، پھیکہ ہر چچی دل اش کش ایت چاپ کن
انت۔

ویر انت منی و اہک بوجک کہ بسمل ء شعر کتابی در وشم ء یک جاہ لہ لڑ انکی
لڈی ء بہر۔ جوڑ بہنت۔ اے رد ء من یک دور نہ ء بسمل ء پر مانگ ہم کہ آکوں
بحرین ء سکتاں قماں بہ گپت سکتہ کتاب ء چاپ بوجک ء در ء سچ بہ بیت، بے
زاناں اے شریں کتاب ء چاپ بحرین ء سکتاں بہت ء نہ انت کہ بسمل ء آحاں ء
میار نہ پر بہنت لہ اے ذول وحد۔ بسمل ء من ء اے حال دات کہ آئی ء چند ء
ورنائیں سکتاں کتاب ء چاپک ء اگدہ رنگ تہ من سک باز وش بیتاں۔ وش پہ
اے حائر ء کہ مزن وار۔ ء رند یک انچیں شاعر۔ ء شعرانی بولی دپتر چاپ
بوجک ء انت کہ آئے آئیوکیں دور ء مزنیں شاعرانی سرپ ء یک شرفداریں
جاسے ء حد اہد انت۔

من کوں دل ء جہلا نکیاں بسمل ء سما ورنائیں سکتاں مبارکباد دیاں کہ
آحاں بیت لہ یکمی کرن ء اے بیگی روچاں ”آپ رنگ“ ء در وشم ء بلو چچی
لڑ ایک ء رایک ملکیں نیکی یے بکشات۔

مہر لہ اہد مان بہ باہنت بلو چچی لہ بلو چستان شالا

محمد بیگ بیکل

۱۳۱۰ء۔ ۲۰۰۰

کراچی

آپ رنگ

رنگ ہستی و درویشی درانگہ زری انت۔ آگن و اب بے رنگ بنت تہ دزین
نہ پاہو و سادیکیں بے رنگی و زندہ کی و میس انت۔ گروک گائیں وحدہ آسری دم
اوں رنگائی گلام چوٹ و تہا درکیت۔ سناوید و سہ تہر گیشین ایت۔ شررگی ہستی و
صف انت۔ چہ بنی آدم و ارزش و پیش۔ بے رنگی زندمان و واگ دستانی بے کردی
انت و بدررگی شول کشیں بے کردی و دروہیں ساقبت۔ ازم دانکہ زندمان و
ساہگ انت۔ بل و ہد۔ گوں زندمان و ہوار کپ ایت عبادت جوڑ بیت۔

”آپ رنگ“ شاعری مونگے پہ مارشی ندرگانی شر رنگیاں۔ مٹک یے
کوں دید و بے رنگیں و امن و تر سے چہ بدررگی و توم و کہہ رنگانی زمین و پتک۔
شاعری زندمان و دل و پاہو پیش شاد رنگ بنت۔ ”آپ رنگ“ و شعر
انی تہا زندمان و کوہ سار کوں زیر و کراس و انچہ ہدپ انت، گو شک کپ ایت
کہ زندگ بوہک غم شعر گو شک و تہا منچہ باز تپاوت است کہ چی تپاوت نیست۔

کسانی و من فقیر۔ و دانگ چکے آپ

ہما ماناں کہوتی تھی و ساہگ و ہاں

کسانی نہ پیری، نیکی نہ بدی، مزہ عوض، فقیری نہ بادشاہی، آپ غم،
ساہگ نہ روح و اب نہ آگاہی۔ دریں لڑاں ہے شعر و پھد و پھد شعر و
زندمان و تپاوت و گیشینگ و جہد و کلن۔ ہر۔ ہر۔ منا انچہ سا کپ ایت کہ

منظور و شاعری و شملیں دیوالے و حد امرزی اس ساہگے و فاتحہ انت۔

منظور و قی اہد و آدینک و مٹکلی و حال و سر پد انت، و میشلہ پر رنگ و
مٹک و نہ کت، چنگ و نہ تو ارگ و حاجت و دار بیت، دانکہ تاوان بارمہ بیت ہما
خیال کہ دروشتے و و ہند انت، چہ بالا و۔ و پیداک انت واد و خیال و پیل و سر
چوڑانی ہمد پل و ت ہمانا ز رکیاں

وز جنت کہ تہنا یک ہئیں شاعر۔ و میراث انت۔

تئی خیال چونا ز رکیں پیل و سر چوڑ و

من شیشکے آس مٹی لکراں چن غزوار

جاگے یکے ندر گے انچہ نقش بیت کہ آم چو بنی آدم و بستار۔ و و ہند
بیت و منے سیالہ دریائی گیا بان و پوت جاگے و شو باز و ام کت، و دروہا۔ شعر
و ہچار:

تو چو میں دوستے، جسم ساہگے دردہارے

تئی پوہ گاہ و در چک و ساہگ و ہم پ من کنگ پوہ

اد و پوہ گاہ، و در چک، ساہگ و کنگ کوں و قی ناز رکیانی چا گرد و علامت
و مٹکلی و نہ سگ انت بل و قی بز انت و شاہ گانی و در گت و چہ شین و گامے و دم و
رونت و ہد۔ اے پوہ گاہ و در چک و ساہگ و ما کوں اوہی مصر و و یکجاہ کنیں
نہ چاریں گز اول گش ایت کہ ”نہر انت نہ انت“ بلکیں ہے ساہگ کہ پوہ گاہ
در چک و گو شک بوگت، ام انجیں کرد و و شہد ار انت کہ بنی آدم یے پوت کت

نہ انجھیں آدم ذاتے کہ کوں سے مارشتی بسمراں سیالہ اری بہ کنت۔

دیہرئی کنگلیں دور دور میں شریانی مان زمان آئی و رفتار انت۔ اے دور و
ہے یکیں نیکی کہ آئی و کوں و ت انگلیں بازیں ردی ہر اہیان و گد گور و دانگ و
بازیں جا کہاں لہر اک و دور گندیں پتہاں اوں ہے مہم جو یں رویان و چارگ و
در گنج و جہ نہ تنگ۔

ہے کوہن و نوک و نیکی و بدی و ربیدگی پھدراں اے شعر چارگ کر زنت۔

چہ نیام و حاک بہر کیت نری بہ بیت گدگ

نہ بزمیت چہ تی جاہ و دو کام و چک و وفا

نہ تلمہ چاکر۔ پے ماکہ مرید بہ ہیں

ہا کہ سے دل و بوگ نہ لوگ کس و

منکو رشتی و شاعری و روتگ بلوچ و دومان و زمین و باطن و قرانی
حساب و چک انت، بلے و ہد و تیر وستان و چہ ساہگ و کیش آس پکار انت و تاک
و شاہ اویش وید گانی دل یلیمی ہر جاہ انت۔ پر چا کہ روگانی ندرک کوں باطن و
دیدگاں بیت۔

زندگی کشت و کشاری و گوزیت

یک کپہ تے چت جو بان و منی

من طوق حنی و طوق انت پے رنگ یک نہ ہیں

تی چوڑ چوڑ کلنچر منی سلب چکاس

زندگی و چک و مثال و انت تے رتج ایت تا کاں

اشک و نیون و کے و آس پے آپ و آورت

در یکتے راستیں کش و بوتیں منی سنگیں دل

نود و آثر اپ و نہ انت پیل بہار و گمر ت

شپاں چناں کوں و تی وید گانی گمر ازاں

ہے حساب و کناں کم دل و گم و درواں

پے زردیں رولہ و پے سہریں بام و تلمہ سیت وائم

گشتے چو ریکز و انت منی بے آسریں شاعر

غزل و تہا و عویت و شو باز ہا کردانت کہ آئی و غزل و رواں روتج و

مر و چہ زندگ و دشتک، ہر لہر زندمان و یک نہ یک و رانگیزی تواری، بلے غزل

شاعری و ہا تہر انت کہ لیشی و تہا باز جاگہ و لہر و بستار چہ تواری و گوزیت و شوم و

جاگہ و کیفیت۔ چہ بندات و بگرداں مر چہ ہر شرین غزل و تہا اے صفت است،

اوہ بس چیز۔ دروچہ۔ آپ رنگ۔ غزل:

دل مٹی صابلیں شائستہ گشتے کہ درتنگ
کوش و ہراسی و گردیت زبا مال و تب

ہر کامیاب و شمع کنگلی تا صحر و کثیف
کس ایرہت و نہ کنت بند کپا تانی تھا

اے ہد بازیر و کوں گونا گویاں کنت
بگدے نیست ہدی بے مٹی دل و پین

ہر کس دل و کدنت تراہوش و کار کنت
ہر کس کہ ایر گوات و گو زیت قی نشان بیت

”آپ رنگ“ و شعرانی مسرتیں صفت لیش انت کہ اے چہ نہ پیر
گوہنگ نہ بوگ انت مئے نوگیں شاعری و تھا Craftsmanship ہے
رنگ و کہ بوگ و انت منظور و چہ۔ نادراہی و نا پیریز انگ۔ خیال و نازکیں
تہناتی و بگرداں لہرائی ہمک رنگیں اندیجی و، ہر دوہینانی سرچہمک منظور و باطن
انت۔ ”آپ رنگ“ و انگ و ہد ایں باز جاہاں عطا شاہ گیر کثیف و عطا و کرد و

بلوچی شاعری و انچہ مزن انت کہ چہ مروچی و باڑیں و ہد ایں گیر آرگ کرزیت۔
عطا و بستار پے بلوچی شاعری و چوہا درگہاں انت کہ آہانی در و حاکاں مردم پے حیر و
برکت و حائر و قی گور و ایر کثیف و مستیں دور و چچ شاعر چہ۔ برکت و اریں
اثر اتاں بے بہر نہ انت۔ منظور و شاعری و تھا ام ہر۔ ہر۔ عطا و اثرات گندگ
کایت، بے زبان منظور و ہندریگ انت و مارشت بے ہم گستا انت۔

اے کتاب و چند و رنداں و انگ و پد ایں مزن فناں کہ لیشی و تھا
چند گس غزل و چنت نظم انت۔ مٹی دل و ات کہ شمارش بکناں بے شعرانی اندری
زبانی و مناسب نری ندرگ و انچہ موہ نہ دات۔

بلوچی و ہستیں شاعرانی تھا ہا شاعر کہ پے بلوچی شاعری و آندگ و
راہے کیشیں انت، آہانی لڑک کسان انت و منظور و کل پیر و تھا یک شریں
جاگے و و بند انت۔ ہستیں دور و نظم و تھا تجربت و شو باز و باڑیں شریں میل
اتنگ و چہ اہاں مئے نوگیں نظم و سریری رنگ گیشتر زرنگ و بالقی صورت و مقرر اثر
مند بوگ، بے ”آپ رنگ“ و نصہانی و انگ و رند مٹی اے گنگ و بالاد کستر
بوگ۔

منظور و نظمہانی تھا ہرنا یک و دو جاگہاں پیر پشیں جو زگانی درانکا زنی انچہ
بوگ کہ تاکپ امت، اوہ منظور و اندر و شاعر دور اوشتا نگ و کو شد ارگ و انت۔
نازیک بلوچی شاعری و انچیں تہرے کہ انوں شعری صورت و تھا لیشی
و نام پشت کپنگ۔ انوں کہ نازیک و نام و ہر چہ مئے کوشاں گپ امت آہل و

موسیک و نازنیکی تہر انت، بلے نازیک بلوچی شاعری و تہا ام یک مزنیں
بستارے و و بند بوگت و تہر و چو اندیم بوگت و سب و تہر و سریری
دروشنے و نہ بوگت انت۔ بزاں چو نزل نظم معری، آزات نظم و تہرانی پییم
و ایشی و رانگہری گونا نہ رنگ۔ اے تہر و گونا یا بیت و توائیں و نھر باطنی
انت۔ اے تہر کون و تی بزا انت، لہرانی رو و بند و موڑ و چار و رنگوں نشان بیت۔

”آپ رنگ“ و تہا ”موم“ یک نظم کہ لیشی و تہا بلوچی اہدی نازیک و
راکون لوکیں شعری گزراں سوپ مندیں وڑے و زندگ کنگ بوگت و منی کون
منظور و جملگ ہمیش انت کہ آئی و اے نازیک و راجہ و گونگھماں، قطعے پر چہ شمار
کنگ۔

”آپ رنگ“ و تہا یک نظم ”باہو پندی“ اے کتاب و تہا و تی رنگ و
مہنا کیں نظم انت۔ نہ زاناں کہ اے نظم من چنت رند و ونگ۔ بازیں مشک و پد من
و تاراچے نظم و چہر و شیں لہرانی سحر کاری و گیشیت کنگ و منار ابا زویر و رند
اے نظم و بزا انت و بابت و فکر کنگ و مودہ رنگ۔ مردم کون دوستی و نہیں
دروشنے و دچا کپ ایت۔ واک کہ آئی و کار رنگ دیگ انت، و تی کرد و
شہو شیت۔ شاعر و راکون و تی گلزمین و کون و تی راجہ تہر و چہ نکاس مہر انت آئی و
نشان چہ منظور و شاعری و ہر لہر و پد زانت و خاص اے نظم چہ درسائیں گیش جے مہر و
شوندات انت۔ اے نظم یک دس پدے و عس انت کہ آئی و شش تب انت۔ نہ
تب و ما انت کہ ماراے گلزمین و گوست و مے راجہ چہ و ما انت کنگ انت و نہ

تب و نوکیں و انگی کردیگ انت۔

مزنیں ہرے نہ ات اکاں ما و تی اہد و تب و تی میراث و امبازاں
بداتیں و ہمارنگ بدتکین انت، بلے مزنیں ہرے کہ ما و تی میراث و راونی رنگ و
نوگ کنگ و پھر یزگ لوٹ انگ۔

”موم“ و ”باہو پندی“ دو انجیں نظم انت کہ بلوچی شاعری و کونہیں
رنگ و گونگ بوگت انت چہ ریشاں ایدہ انتیں آزات نظم انت کہ آہنی تہا ”معلب“
”میل“ ”گمان و جنگل“ ”مجلک“ انجیں نظم انت کہ بچار کر زنت و ایشانی سر و
باید انت دل جمی و چیزے گونگ بہ بیت۔ ہوا ریں صورت و منظور و آزات
نظمانی و انگ و رند و نا انچو سا کیت گشے کہ آئی و رانگہ متانی گسر کپک و ترس
انت، بلے چہ ترس و آچہ علامتاں و ریشاں اہد و تب و تی شعری
رہیدگی رنگ و راجیت و پرے کار و منظور میا ربار، ام نہ انت، پر چا کہ مے لہر ایک
انگت ام چہ و تی و تار و شہاز و مشغولی و نہ چٹ انگ و اے و اب و
Treatment مارا یک کسانیں کساے و عطا شاد و گور و ام دز کپ ایت و ہر
جا گے کہ منظور و علامت کون شعری رہیدگی رنگ و دھنگ انت۔ او و علامتانی
شاہگانی الم تا و ان بار بوگت، بلے پھر و شیں و ناگ کشی کون گیشتر نازکی و کنگ
بوگت۔

منی خیال و من انگت اے کتاب و بابت و جج نہ کھنگ۔ اے بس دو
شعراںی بابت و دو نا تو ایں و ایک اتنت و گد سر و بکشاں کہ ”آپ رنگ“ نام انت

ہمارے زمیں چلندے کہ چہ درد و شکم و دوی بیت نہ ابد و چول امپازیں کت و روم
زوریت۔ مے ابد و قوتی دریں آدیک بے مہری و پلکاں دور دانگ انت۔
پیشک مے کردنی دروشم و زین انت۔ و زمالے پکارات۔
منظورہ ”آپ رنگ“ دانگ۔

منیر مومن

۱۵ جنوری ۲۰۰۰

پنخی

ولانی آپ رنگ و تھا

ماشنگ ات نہ چارگ و اتیں کہ ولانی درتج بوت، یک بارہ بند نہ زہران
رئیں و رہا بے سہر بوت۔

کتج و اے لچہ کاری دیوان و تھا آئیں سرات کہ دستوبک و ماکمی و لچہ
یے و نت نہ ایر پکت۔ مٹی نیم آئی و پاس و انت کہ رومب و تھا در پکت نہ بیگو و
بوت، من چو کہ آمو سم و ہمو و دانگ و اتاں، پیشک ویر نہ بوت کہ من نہ آنچو
نزیک بوتیں گشتے زماناں چہ یکے دومی و زانیں۔ اے وحدی آئی و نام آنچو نہ
پڑھنگ ات، بلے ہے کہ من لذات ایگو اتکاں، گنداں تاکانی تھا ہمیش انت،
سو تپانی وپ و ہمیش انت، کسے کہ چہ کتج و کثرت تہائی و نام و گپت، ہر ہوا زار بہ
ہنت کہ میہ گانی تک یا حیات و مندر۔ ہے کہ تو جس و ایر پکت ات مے آئی و کون
جاھے نہ جاھے ڈیک و ارتگ ات، بلے آروچی ہم سر پدیں لہز انکی نیاو آئی و
نام چہ جوانی گرگ بوت، وحد۔ آئی و اے دستوبک شنگ بوت۔

کد ہے آپ کہ سد سال و وفا پر مائیت

دل پشوکات ہمو و کہ دنا پر مائیت

منا ہماروچہ چہ سنگ بوت کہ منظور بمل ء تھا جو انیں شعر گشگ ء تمامیں
صفت صفت انت، بے لگاں ء انوک مناکے موہ پو کینت، من کوں منظور ء
چند ء چند ء گپ کنگ لواں۔

بمل ادب گندگ آدم ء ہماوشیاں چہ یکے کہ ترم دیں دیوانے ء پشت ء
بہ ہوشیے اوں سہرا ہے، بے لگاں ء چہ تو توئی رضا ء تھا چیز ء سال اوں حاکی کمت
نہ کمت، تو چھپو بے وس ات نے؟ تو بہشتیں ”آپ رنگ“ آس رنگ بوتیں۔
و اب کہ چمانی موتاں آجو بیت گردیت کسے ء اوں میر اس بیت کمت، ایچی ء تھا
تنی میا رھچہ نیست ”شال“ ء حوایے انجیں، اُس رنگیں بازارانی چیز وک و حد ء شور
کپٹکیں شیرانی تھا پاواں ایر کمت تہ چھکو پگ بوگ ء ارمان دروگیں گے نہ بیت۔
تنی ”آپ رنگ“ نہروچے ء سر کنگ بوت، نہروچہ ء دہرنگیں پاساں
چیز گی میل کیش بیت، ہے پاسانی تھا شور کپٹکیں سر زند ء بادی کینت۔ ہے پاسانی
تھا اگاں زند پاواں گران بہ بیت ء بیت تہ ”آپ رنگ“ ایے بیت، چرکاں نہ
اوشیت، ہے دوکیں لڑ کہ تو یکجاہ کرنگ ٹوکیں لڑ ء سازنگ، ایچی ء پر درو
ہے معنا آبیت کہ اے ٹوکیں کرن ء تو ہما یکتا میں سر ء کماں دل ء چیز بیت۔
سانس ء دل ء آپ بے رنگیں چیز ء، بے تو کہ لچکار ءے ہما کہ
و اب گندگ زانت، اگاں ہے و اب ء سر اے رنگ ء جنز اتیں تہ جوان ات

آس ء کرون

آپ ء پٹوس

ساگک ء یہ شود

بے ہے ”آپ رنگ“ ء دل خیر وکیں لچکار و حد ء اے شعر ء

نہایت۔

فاضل ء واناں کہ راجہ تیراں پیت کوٹیں

دل پہ لہر زء ز ریت یات کیت رندانی حلب

تہ خیال کیت رچونہ انت تو اوں ہے چیز نے کہ باید انت کتاب ء تھا ہر

رنگ ء مال ماں بہ بیت، چو کہ اے گشگ

زاناں در ملک نہ رھیت گل ٹوہر پہ من

ہل کزن شاماں وتی تنہا میں براتانی تھا

تو زاناں وتی چہ ء شعر ء بے خیال نے

کسانی ء من فقیر ء ء دانگ چنکے آپ

ہما مٹاں کہ وتی من ء ساگک ء واناں

اے اول براتانی ٹھے، اے اول راجہ تیرے، یک عہد ء ء ذہنی

راجہ تیرے، گرا کجام درو ء تو ہمک گال ء چاہ ء روع ہشتک انت۔ اے رنگ ء شعر

و حد ء پاسانی تھا کیز بیت۔

وانوک ہے نگ ء چہ دیگر چہ جنز بیت ء عطا ء اہد ء ہشتک مہ کتیں اوں

سر پدیں وانوکاں زانگ ات کہ تو کجام عہد ء زندگ نے

چہ رنگیں گالاں منی کو شدار غو سہرین باطن ء

من مئی واسے عطا شاد۔ پیاراں چہ کہا؟

منظور! عطا، عطایے ہوگئے، بھل، بھل، بھل، بھل، راستے کہ آٹھ گھنٹیں
روایتے اور تارہ زندگ انت، بے ہر کس، عوتی راہوت گیشینگی انت۔

تا کا۔ ارواہ کوں دن کو مسکاں نہ شود میت جان

زرد و تا کا کئی سرء کال کو غزال اتک نہ کھت

تو ہے کہ وہاں کپ کے عوتی رنگ، بکھڑے، بے چم کہ بچ بہت فاضل
عورت کو سلامانی و از مندگ بنے۔ عوتی اس رنگ، چہار:

کپنگ انت کرن عکودر کہ ماں چا تانی تھا

یا عوتی اس شعر، بگند

ہر کجا بھل مالوت ات کہ دم عبالا گتیں

پہل انت بے رنگ کو بویں در چک انت بے سائیں

ہے مئی چار انت "آپ رنگ" نہ تھا زندگ بہت بھل، صحت کھت۔

اس آواز

۳۱۔ ۲۰۰۰

کوادر

منظور۔ منی گت

"سنت سنائی" اس بے بھل، علم شاعری، خضر دست کپنگ کہ
آئی عوتی رازنی قندیل بالنگ عوتی زندگ کتاب چار راہ، سرء بچ کنگ آئی
اس در تیں پر اعتمادی چہرہ شان آئی "آپ رنگ" تھا انت، بڑاں اس راز
کوں آپ رنگ، عہد انت۔

پہ انوکاں اس آپ رنگ سنج عفت رنگ نہ پانچا نہیں و انوکاں و ش
شیر کنیں آپ۔ بھل، کوں دو از دہ، چار دہ سال، سنگتی، من عوتی اس گت دایم چہ
"آپ رنگ" در تگ، بڑاں سری چم، آپ رنگ، اندر، رنگ رنگ، بڑاں
انجش کہوت گشیت:

من چا فقیری، چندیں شال، تھا

من بادشاہے اس بکلیں عوتی خیال، تھا

زہر، فقیریں بھل اندر بادشاہے۔ اس چہ منظور، سنگاں چہر نہ انت۔

اس بادشاہی منی اس گت، ہمارو چہی رست کہ آکسان ات۔ آئی فقیر۔
پئے آپ وات۔

کسانی، من فقیر۔ اس داتگ چکے آپ

ہامناں کہوتی تیں، ساگ، دواں

ملکوت و چوناہی و بازو ان، بلے یک رند۔ یکدم نزیک و اقوامے
ہمبل گستاکنی کت، بلے عرش و ولجہ و نہ لوٹ، پرچی کہ اے فقیر میں بادشاہ و
کت آئی و سر و چہ پیدائش و ہیکم ات ہے کت و منظور ریختک۔

عرش و وابندہ لوہیت اہل کت نہ کت
انچیں جا ہے کئی دست و چٹکل اتک نہ کت

رب و منظور پہ اسم با مسمی کت و کت۔ اندر و پیش و ہر تلک ات و
اے تیر و آپریشن و زابہر کت۔ اے "سنت" سہای و اہد و لہر کت و کت
چشیں سیاہی دار و کت نمیر ان بیت، اہد و مانیت، آ کہ لکھیت، اے رنگ و بڑانت۔

لہر انی کار و بار و اوں تاوان و سیت بکش
سوداگری و شاعری کت مانہ بیت بکش

رحمان خارف

۱۲۔ ۱۔ ۲۰۰۰ کوادر

وہو و کین

اے تیز گائیں و حد کہ پہ زندمان و یک سنے مہتل نہ بیت و چا گرو و
نندوک و ہد سنا سریدی و رنگ و بہ جن انت گڑ اوستانی کچول و تہا زندمان و کتا
سہر و نہاد و نہ روٹ۔ اگاں و ہد و راکے و حاجت بیت تہ آئی و پہ ووت و در چنت و
آئی و راوتی و دید گائی ندر کاں دنت، چہائی و زبان و پہ ووت و نمیر زوریت، آئی و
باطن و انچو ازگار کت کہ نوہت و راز آئی و زبان و رہ سر جوڑ ہنت و آئی و ہر طہر پہ
آگہیں مردماں شوند اتے جوڑ بیت و تھے سہا تہاں بازیں کسے و قی و اب و فلک و
بڑیت و چہ چم و سیت و ہمانک و چارگ و جہد و مارشٹاں شعری رنگ دنت۔
زماںک و درد و انچو پشداریت کہ مردمانی ساء و قی و یک و کت۔ ایشی و مسترین
مثال منظور بکش و یکے "طعمے" نا ہو پودوی" انت کہ ایشی و تہا ماں کوئیں رنگ و شاعر و
و قی نوکین فکر انچو جا کہ دانک کہ اے بلوچی شاعری و تہا پہ در و رتاں ویر و مانیت۔
اے ستا گہڑیں جہد منظور بکش و شاعری و زندمان و مان زمان انت۔

"آپ رنگ" تہا و قی زماںک و ٹرپوش و ہلیانی میرنگ و غرض و چا گرو
و شیر کشیں شاعری و نام و چہ ہر مند کت و جہد شاعر و بالادہ کیشیں ایت۔

شاعری و تہا عمر و قید و بند نیست اے "آپ رنگ" و شاعر و رام
است، پہ در و منظور و نظم "ہلک" و تہا شاعر و جہد و مسترین مقصد و قی و در و لہر انکی
سکناں پہ کلو ہے کہ ماچہ شاعری و چے سر پہاں تہا شاعری اقوامے لوہیت؟ اے

نظم و تنہا شاعر و پیر و بالاد کوں زندمان و حیر پاں اُنچہ ہمد پ انت کہ لہز ایک نہ
زندمان یکیں چیز جو زہنت۔ اے نظم و تنہا زندمان و شبو شاعری و کوات و لہز پاں
کوں ہمد پک انت۔

”آپ رنگ“ و شاعری و تنہا اے امیت زندگ انت کہ آویکیں و ہد و
اگاں کسے اے پڑ و ہیت گز آ زندمان لہز ایک و سیال داری و سر پد نہ ہیت و من
ماراں کہ آئی و اے جفا کشیں امیت حا کاں نہ پتنگ۔ نوں اے تو ارجٹکس دور
رؤت و اے چہر ٹہنی رشتانی آئی و باقی عکس و کون چٹکس رنگس نقش کت، ایشی
و گہ سری فیصلہ و ہد و دلکش باید انت کہ و ت بکت۔

”ہٹکس لٹانی ہمک کو دیکیں چکند زدگ

زہنیں زروانی ہمک سر پتکس و اگ پیراں

”آپ رنگ“ و شاعر و گھل و سپت سر و نہ انت، بلے چہ و تیاں دوری و
غم، بازیں چیز۔ و پیراں بوگ و تاوان و کھین زہنیں دلانی حالاں دنت۔ اے
حیر و تنہا آئی و وئی نہ انت بلکس تو امیں چا گرو و حیر دم انت کہ ہر شاعر لہز انت و
ہمد انت۔

زدکس چکندانی میت و دلانی سر پتکس و اگانی پیرانی یک شاعر۔ و
گور و آئی و ہمد اند زریسانی امانت انت و ہمد۔ آکوں وئی لہز اں ہمیشانی عکساں
رنگ دنت نہ موتک شعر ہنت و چہ ائی و ہمد دلانی پتکس امانت۔ پر چاک ہر شریں
شاعر و دید وئی اہد و در چک و روٹکاں سر ہیت و وئی تن و میراں و سما و دز جنت۔

من دم تو ساں اے رنگ و حیرت و دنیا

گھسے ہود انت سک و گریں پڑانی و

اے دنیا ماہ و سر انتگ و مے پد مٹکی انجیں در چکے کہ آئی و چہ رنگیں
موسم اثر نہ کت و آئی و رنگ ماں زمین و اُنچہ حکم انت کہ دیمرنی و طوفانیں
کوات ایشی و تا کے و سر یک و وں و نہ واریت۔ مے رفتار گون و وئی لاپ و
کتگ و ہمد و بالاد مے چمانی دیم و چوکوہ و مک انت، بلے چہ ایشی و اہد دنیا و گہ
رنگیں حیر و ام سک باز انت کہ ما آہاں و اچ و وئی دید گانی دیدار و بے نصیب کت،
اے پد و دیں تو اے مے چا گرو و چٹکس اثر کت و مے چا گرو و چہ ایشی و چہ
دربار ت، انوں اے جٹک مشکل انت۔

”آپ رنگ“ و شاعر لہز ایک و ہمد پد ایک و سر اوشٹاگ کہ چود و دور
دور و ہمد ارگ گندگ و کایت، بلے گندگ و پیشد ارگ و نیام و تو اے و ہمد پتے تو اری
و دیوال انت کہ اگاں گپ جنوک سوب مند بہ ہیت نہ بے تو اری و تو اے مردم و بے
حاجت کت۔

تا کہ ارواہ کوں دن و مسکاں نہ شودیت جان و

زرد و تا کانی سر و گال و غزل انت نہ کت

اے اندازہ کہ یک شاعر۔ کوں وئی ازم و چٹکس ایمان و امانت و
چہ ائی و گشتن و زندمان و جنگ ہیت و زندمان و دتکائی و اہمد انت کہ یکے پد رانت
و دومی پد ایمان و گشتن و زندمان و ہمد مان ام، آئی و دویں تکانی سر جی و دویں

آپ رنگ۔ منظور بسمل

باسک کتابچہ

12

آپ رنگ۔ منظور بسمل

باسک کتابچہ

منظور بسمل ء شاعری مرچیکیں نفسا نفسی ء عکس انت کہ بنی آدم ء حرص ء
لاپ چٹکس مزن انت کہ سیر نہ بیت لہ اے غم انت کہ زندگی غم ء چٹکس بے معنا
کنگ۔

زندگی کشت لہ کشاری ء غم زیت

یک کپو تے چت جوبان ء مٹی

منظور بسمل ء شاعری ء نہال ء روگ و قی گلزمین ء دل ء سگ انت لہ
”دشت ء مہلیں پلکانی وفا“ ء تام چہ لئی ء لہزانی ہر جگہ پذیر بیت۔ چہ منظور ء
شعرانی معنوی ناز کی علامتانی شاہگانی ء ہے گندگ بیت کہ آئی ء اتق مے دوز ء
چٹکس رنگ زرنگ لہ ہے رنگ مے لہزائی چلک ء آئین ء نشانی انت۔

اے چیز۔ انجیں جبر انت کہ منظور ء شاعری ء چہ مٹی زبان ء درکت
انت ء اکاں ماں من منظور ء شاعری ء باروا چے گشت کناں کہ من دیکھ و ت
لہز ایک ء مکتبی یے آں لہ شاعری ء بابت ء جبر کنگ چٹکس گران انت ء اے من
اولی رند ء مارا کنگ لہ بس ہے جہد کنگ کہ ہر جی من مارا کنگ تائیاں بیان بکناں۔

میر عمر میر

28 جنوری 2000

لہجہ

پہنائانی حوا کنگ یک راتیں از مکار۔ ء مسٹرین نشانی انت لہ ہے اڑی راتیں
آئی ء راولانی تہا جا کہ دنت۔

منظور بسمل ء شاعری مے آلوگیں دور ء کشوکیں کوات ء دستانی دل ء ہما
عطر انت کہ آئی ء مے چاگرد ء معنا دیک ء مہنگ لہ ”آپ رنگ“ ء تہا ما کوں ہے
عطر ء دچا رکپاں۔ اے شاعری زندمان ء شبو ء سکین انت۔

شر شاعری کنگ ء حاتم ء وانگ لہزائیک الہی انت دانکہ مردم شاعری ء
تب لہ مہلیاں سر پد بہ بیت۔ پر چا کہ شاعری یک چہ لہ شینی راتیں یے لہ بنی آدم ء
دردانی بیان کنگ ء نام انت۔ شریں شاعری ء حاتم لازم انت کہ قی اہد ء مردمانی
دل ء تو ارش کنگ بہ بیت۔ نویت ء چیریں دردزائیک بہ بیت۔ شاعر وہدے کوں
اے شیواریاں ہر سلاہ بیت تہ قی جوہراں پوشد اشت کت۔ شاعر ام چہ۔ دنیا ء
دریا ء یک شہر ہے کہ قی اندری دنیا ء دریا یے جا کہ دنت۔ اے دریں رنگ لہ دور
کہ بیکہ دنت تہ شریں شعر۔ جوڑ بیت۔ منظور بسمل ء اثران سازی لہزانی ہر جگہ لہ
پلہری پر اہد مٹی و ت پد رکت کہ آج چہ سر پد انت۔

کسانی ء من فقیر۔ ء دانگ چکے آپ

صامناں کہ قی شن ء ساگ ء و ہاں

اے دور ء کہ ایتانی شکیں ہو رک انت۔ و اب بے معنا انت۔ کسانی
تا سر پدی انت فقیری قی بے وی ء ہما درد انت کہ کوں تو قی شن ء بہر کت لہ
واہگاں ولہیبت ء اے سرد گرم ء پچار منظور بسمل ء شاعری ء بہر۔

قصہ بے پے منظور

منظور!

آگاہ و۔۔۔ استار و می یے،

آنت ہر زہ پچا را!

راستیں بیکار ملک و مات و لوگ و شریش و وج کن اہم ہر زیں مال و

سر و۔

(بہل و دوئیں و ہاں بچ نہ گشت لوتیاب و دپ و کرکینک لوتیاب گاس و ہد

و شایم و ہر کت انت)

ما بے کاریں مردم اتیں پیکہ شایم و لکھیں (شاعری کت نہ کت) و

دگیا و دیماشت کسہ جنگ بندت کت۔

بیانے و اہیاں کسہ بے گوشد ارے!

منی قی حد لادشاہ

بادشاہی حد لادشاہ

یک است ات زالے آئی و دو چک انتت۔ منظور و دگیا۔ یک رو چے

چوں بوت کہ زال و وفات کت و مسترین برات و دگیا و منظور چے لوگ و کش ات و

جی شاہ و و انت کت (میراث و مسئلہ ات) (کسہ جنوک احمد و ساہت واریت

کسہ و دوئی روح و خاطر و ہمت کت) منظور منا کیت حالے دنت کہ آ آپ

رنگ و چاپ کت و انت منابا ورنہ بیت۔

بے منظور و ا۔ گشت کہ من ہم چیز۔ ہشتہ بکناں گز اول شک ایمان و

لیدات و من Pupa, Larva, Egg و ورنائی و نیانجی و بے وس بوتان۔

من نزانت چے ہشتہ بکناں و چوں ہشتہ بکناں۔

لومنی سر و پد اہسے و کیت و من و گیرانک کہ منظور و بار و اہسے است، آ

چوش کہ:

”زندیں تیاب و کر و کرکینک لوتیاب گاس و کت شایم و کت منظور و

کار انت۔“ آپادگ و سک سفر کت و تہیل و سنگ و را مسلمان کت لوتیت۔

یک رو چے کو پے ارزن و خاطر اوتی روح بے بہا کت و تہیلی نانے و با تر اوتی

ایمان و سودا بے جت و مرچی باند اشا گلوٹ و بندیک و کر و نو کرانت۔

منظور و وتی بکھیں سیاہ چادر و ہشتہ انت و بکھیں سنگت و زمال و۔

زماناں چو نیا ہشتیں تاک و موسم و آئی و را چکاس و نصیبیاں کت و آ سلیت و سرا

ہشتہ ایں حرفانی بیا کور بوت۔

”منظور و پا و چکر۔ مان و آئی و شاعری و زر۔“ منظور و شاعری

مناسک دوست بیت۔ من آئی و شاعری و سر ہشتہ سنگ ات بے بیک و منیر و نام

و دیما چیر تر اتاں و ا۔ گرائیں بار ہما بانی کو پک و زیب دنت و منظور و شر تر کچ و

کیل کن انت۔ ما کچا و مے کسہ کچا؟ من شے گپاں کہ ہشتہ کچا اتاں یکے و منی

کوش و شک شک بندات کت۔

”تو گئے تابی نے سہی بازار مردے پہ شعر و سودا اٹلک۔ شاعری
کت کو کرمی لوبیت ضمن اٹلک کہ کیس مانتیں مردے، بل جتا ہی حسن یہ
کون ہے، منی خیال و اگان لیشی و رائے جو ہر مان بوت گڑا ریڈیو اسٹیشن و
پروڈیوسر لیشی و رامشاعر و زوریت، بلکیں کمپیوٹرنگ ہم بدنت ہے، بل دگہ گپے
و سہی نے، لیشی و رامز میں ملت ہے کون، شاہوکار و حافظ انت۔

پولیس مردم شکا انت کہ ہما کتاب و تہا بہتہ کت۔

ہما کتاب و مردماں بد نور دنت نو پدا پیری ا۔ بچک و وئی ویم سیاہ
کت، ٹرند آپے بہا زرت ہما و واجبی و حائر اکورٹ و عرضی یہ دات یہ نو پدا
حیرائی و گپ لیش انت کہ حج و درخواست رو نہ کت بلکیں پیشی و تاریخ یہ دات،
من حیران کہ ا۔ ملک و چون انت؟

چے بوٹک و انت پاکستان و؟“

نہ منا منظور و شاعری دوست تر بوجان بیت۔

منظور و بارو اٹیکس شگ و پدھم من ا۔ گشت کناں کہ آبادات و
وباں حوار انت، اگان شوژ نہ بست ہے۔

کس و آسرنگ و پیسہ حال دیگ لوان کہ

منظور!

آکاٹرو ہے۔ استار و می ہے۔

آفت ہرز و پچارا

راتیں یدکا، ملک و مات و لوگ و شریش و وج کن استار بزیں مال و

سر برد۔

حنیف شریف

کچ

شکام ہر گام

من کہ وئی میناب رنگیں ابد و آزمان و نکاہاں شاک ویاں تہ روق چو
انگرو تیں تین و سیاہ ترمیت یا بے وائیں استار چو شیطان و آپ و بہت، بے پاس
و ازم و کیو و رالیس فرشتہائی با نزل رنگ چن انت۔

منی ہند کہ کھلے و زبار کت گلزمین و حوامندیں زید نو بوماں۔

منی ہند کہ ماں میا تکی کس مہ لکی و پر منگیبیں پاگانی میا رانت۔

منی ہند کہ بیکو اتی و راجپاریں وید گانی مستاک انت۔

”سنت سہاٹی“ مٹی ابد و پیدگ۔

اہلئیں ابد مانیں تا کرچک اے ٹپسندیں موسمِ زیبائی اے گلاباں نے ہر امن

ایت۔

ہمائی و نام و

ہمائی راہ و مساپر

ہمائی ہمراہ

ہما کہ تن و زبان و ہیر کنگ لونیت

ہما کہ گون و عیال و چہ باتن و پویت

ہما کہ وژمن و دوست و پے نو و ملہا کنت

ہما کہ نیک و بد و پے گلاب و سینگار جیت

ہما کہ خاک منند و گول پوراں و مسر کنت

ہما کہ کینگ و کست و عوج و دل و در کنت

ہما کہ سا بگ و سابانی مہر و ہمراہ

ہما کہ نیستی و بیگو اہی و زریں شوباز

ہما کہ نام و تہی و رو کنت چو آیات و

ہما کہ راہ و تہی گیت رسیدت ہما ذات و

ہمائی راہ و مساپر۔۔۔ ہمائی ہمراہ

زہک شیش گانی ویم و نو و گرانٹ و سنج و سینگار انت۔

ہیال و بے بر مشیں گلاباں و گرو و بگ سکیں سیمائی و ہر شمشیں و چہا غنائی

اوتاک و زرا انت و بند کیں ارواہی و رد و ریزیں باد گیراں کہ بے بالاد انت و خدا

گالواریں گئی و زبان و لہرانی دہل نے شو و زرا انت و کفن شیریں کرپا مک و مسک زر

شائیں چتاراں چو تلکا و سکیں رگ و انت۔

آپ رنگانی جاگ و لگوشت و بے رنگی و ستر و پوشت نہ کنت۔

من چہ ہے آس و پیا نہیں مکتیاں کیے آں مٹی بے تاثیریں صو شام و

الماں شودیں تاں مٹی ابد و چکیر انت۔

مٹی ابد کہ ”آپ رنگ“ ایں و لہانی میا رانت و شے دست و انت و شے

دید اگاں را بے سکیں بوت کنت و پے جابے و شہاز و من ہم گائے کول گیجاں۔

منظور بسمل

۱۳ دسمبر ۱۹۹۷ کو

ہوشام

چار دی ماہے
 ٹہل سو دایے
 کندک و گپ جنگ
 مہر و دوتی کنگ
 واس نموا مبارزہ لوٹ نمک
 بے مانی دمام دست ذرا جی کنگ
 لب و گو ازی کنگ
 ریلہ رنگیں اتار کانی بام و پلک
 چھگیں ہیر و رزانی زور پر دیگ
 قرینیں بالاد و بوسہ گرگ
 شمشیں لہانی گرے پاچک نہ لڑ تانی گرگ
 دید گانی خماراں گوں بے سد یگ
 یک و رما یے
 واگ و گدسری منزل انت

بیامنی زند و سدپ گواریں صیالانی نشان
 بے تراہیم نہ بیت واگ و کلما نئیں امان
 شپ بہ بیت شات پہ و ش اسک و پری رنگانی
 شیر شتر بیت منی سسا و زمین و مہکان
 پہ ترا زند تلہ رنگیں ایتانی سبا
 پہ من بے اوتی و جل، شرتک و بیر و توپان
 ہشکیں رگانی ہمک سرہنگیں چکند زدک
 زبیں زردانی ہمک کو دکیں واگ و پیران
 ملکوت چہ منا ترسیت کہ منی سسا و گپت
 باریں گپنگ پہ کئے و مرچی تو زنداپ و نکان
 مہر و کاکے بہ بیت یا کہ تی سہریں گشان
 شپ چو منظور و صیالانی بہشت و تالان

ارش و واہند مہ اویت اجل اتک نہ کنت
 انجیں جا ہے کہ تئی دست و پنگل اتک نہ کنت
 ورگتے من اوں بگرمیتیں تھ بہ سہزیشیں وتا
 آسیں امروزہ اگاں شادہ تھ گل اتک نہ کنت
 وہد و زوراک منی دلبر و سندت چہ من
 راہ تھ رہند اں رچیت انکر تھ جل اتک نہ کنت
 تاکہ ارواہ گوں دُن تھ مسکاں نہ شوہیت جان و
 زرد و تاکانی سرا گال تھ گزل اتک نہ کنت
 زند و رنگراہ تھ تہارماہیں شے میم نہ بیت
 ساجے پہ وتی ہمراہ و پگل اتک نہ کنت
 سہر تھ او پار کنناں چہماں تسلاؤں ویاں
 زاماں منظور تئی مٹ تھ بدل اتک نہ کنت

ہدا گند

”جنیں زنگے ہمک بیگہ
 وتی ہمسایک و لوگ و
 گران و واک و رہنگ
 بلے مرچاں گس و ورثیت
 تھنگ زارزار و گریٹ“

یک جاگے بہ اوٹھے سہب ء تا بیگہ ء
گندے تئی چند عزات ء اول ساہگ گوزیت ترا

مے دوو انجش انت کہ منا وارگی انت دل
من سد کاں کہ ساجتے بے من نہ بیت ترا

بے زہرگی ہلاس نہ سنت وژمنناں تئی
چو بے ہند بے تئی دوست کشیت ترا

بے تو دمانے دشت گشے لٹ جنت منا
اے گپ بملکیں ماہیں پری یات بیت ترا

چہ مدقے ء رند ما اے گپ ہمتگ
نہل پہ چم ء چارگ ء اول دل نہ بیت ترا

☆

امروز ء ہرچی است بہ لوٹے رعیت ترا
یک انجیں رو چے کیت کہ پہ من کیت ترا

اے گپ ء گااں گار مکن تئی نشانی انت
گشت نے منا کہ کبر و نام ء نہ بیت ترا

ہر کس دل ء کہ دنت ترا ہوش ء گار کنت
ہر کس کہ ایر گوات ء گو زیت تی نشان بیت

پہ زند ء اُزر ء شب جتیں دنیا چے کار ء کیت
وہدے منی کپن کہ تمہیں ء نشان بیت

کیاہ کنت زہر گول ورماتاں دنت منا
پہر گیک زاماں رو چے منی پاسپان بیت

ناریناں پیر ء گوانزگ ء لہزانی گوہراں
وہدے پہ شازی ء منا نیرگان بیت

ہر گشتیں ء صیال دل ء بہر بہر کنت
دنیا ء زاماں بطل ء نام ء نشان بیت

گیر تکیں دل ء کہ منی سہ مان بیت
دنیا برے بلیدہ برے زامران بیت

تہنائی ء سپر پہ من و شہوباں شات کنت
تنی تراگ ء گلاب جبین ء زران بیت

وہدے کہ من نبشتہ کناس دوست ء کاگد ء
سیاہی نہ بیت کلم ء تہا زاپران بیت

اے راز ء کئے نہ زانت کہ امر و زء جنگل ء
وہ سکہ دل و چار کیت گپ ء ثران بیت

مے نوک رنگیں ورنا نہ وقت اے گپ
کہ دود رنگ چھت اہد و شرک و پال و تھا

دمانے بند نہ بنت شہر و الوت و شک
اے چو نہیں کہے چیرانت تئی سور و حال و تھا

پُرشیت و ہدے منی شامزی و مستیں کیپ
گُشے کہ سیم سرور و سدنت و مال و تھا

جہان و زاہری دیدگ منا کجا پوخت
کہ زند چون گوزان انت منی زوال و تھا

اے بہت و پروش گُشگ بیت کہ و ہد و باہوی
پُرشیت و ہدے منی بانزلے کہ بال و تھا

منا مچار پکیری و جنڈیں شال و تھا
من بادشاہے آں بلکیں و تی صیال و تھا

وتا نہ بہمتگ شری و دانکہ انسان و
آ و رچک و اب نہ کپنگ و تی نہال و تھا

سیمسر

من پیر مرداں

تو پیر زال ے

منی چنگ شہر ۽ واگ ۽ انت

تئی بچک ماں والا تان انت

من پیر مرداں

تو پیر زال ے

من بے کراں

گنوکاں پتو

من آگت ۽ ہم ہا پچکاں

منی صیال ۽

تو آگت ۽ ہم ہا چنگ ے

ہماہ وارانہ ذرا بیان ے

ہمانیا وانی پترائے

من پیر مرداں

تو پیر زال ے

تو اگاں لوٹے پہ ارزانی کھنٹے ہم ات منا

من ہما ورواں کہ سر پروش انت زہیر وک ۽ تہا

مرگ ۽ ہم ۽ زندگی ۽ واگ انت ویا گھنٹے

باریں پے پے کیت صیال ۽ ہاریں پے پے بیت دل ۽

پڑشکس گالاں منی گوشدار ۽ سہرین باتن ۽

من تئی واستہ اتا شاوے بیاراں چہ کچا؟

یکیں بجگ ۽ دو دل بجگ بیان انت گھنٹے

تو منی شعرانی شیدا من گنوکاں پتو

بیا اروام مہمل انت تنی نلیس روء گندگ
بیا کہ نیست انت چچ برومہ زندمانی و مرا

اشک من کہ تنی چمانی پل گیرنگ انت
چو تنی بدوا منی یات و مہانت بے بلا

پہ تو چنچو بے کمراراں، پہ تو چنچو آشکاں
زانت گموا ریں دل و حال و منی پاکیں خدا

ما واتی دوزوان و دوست و دشمن و بدوا گشیں
واگب و مہرانی گلباگ و نہ زیب ایت آسرا

تاں واتی پھر نہ صیالا ئے نہ دنیا و گم و
مرچاں بمل تو پرے حال و کنگ پرچا و تا؟

من شاد و زپت کنناں پا زل و وپ و رتچاں
گوں شچراگاں واتی زند و کتہ و کاراں

شپاں چناں گوں واتی دیدگانی گمرازاں
ہے حساب و کنناں کم دل و گم و درواں

کییت شرپے نچیت زندمانی و گلبگرگ
خدا و نام نہ ساچیت اے کلریں زیداں

کسانی و من پکیرے و واگک چنکے آپ
ہما مناں کہ واتی تن و ساگب و واہاں

من چینک چین وقتی واہگانی گیدیء
ہے بیت کدو ہے نسیبء منی دلء مرگاں

پہ نوکیں تارےء ماہم کنیں شکام نہ رگام
چو شمش نہ آکلوء واو پر جنیں ارساں

کدی کپیت سرا تھکت نہ راستیء تاکء
نگاہء رژن گوں لٹانی بنگلیں مہراں

مروچاں زندگی تہنا منی دو رنگء انت
من سہبء ہرپ ہاں بیگیا آپ ہاں ہرچاں

اے اہد نہ کول نہونت نہ پڑھنت مدام بے مل!
منا گوں ووقیء کار انت نیکہ پہ دوستاں

چو پھماں شاکم مدئے کہ ہے ہاں دراند من
درا چہ شہرء منی یا وقتی دلء درکن!

نیت یکیں کشء واب دیدگاں وہدء
منی حیاںء نہ وارے وقتی دلء درجن

گوں ارساں ششتہ من سر جا وقتی ہمک پاسء
ہمائیں چہ من جتا کیں نہ دیتہ وابء من

شہیں زماگء کوہیں ہرنء چیرء انت
منی نسیبء جنازہ نہ بیت گور نہ کپن

اے وہد باز برء گوں گنوکاں گوازی کت
بکدے نیست بدی یے منی دلء پہ من

گشیت بے ملء چوریکیں دل گوں ارماناں
کمان باتے بے امرتئی ہے بات مزن

شہین ء منت جتائی ء تنی منا دیدار
ہے وڑا کہ سہا ء درا نہ بنت استار

تنی حیل چو نازکیں پل ء سرچوڑ ء
من شیشے آن منی ٹکراں چن ء تزار

ماں جند ء باطن ء ہرکس وتارا سرجم زانت
ماں جند ء چماں گشتے کوپے ہرکسی بستار

منی گلگ پہ تنی نام ء بس ہے یک انت
نہ انت چو تنی گپتاراں کارپد ء کردار

کوں ڈروگ، ڈروگ پہ ساراں پہ راست، راست پہاں
مہ بیت کتے ء پیسہ پہ بیت ہے اتبار

زرینیت زیریں زخمی گوں موتکی الہاماں
ووکس ء جنگ دیگ بس نہ انت جہان ء کار

ہیر پہ رژن ء تہاری ء وہدے کیت ء ریت
منا پکار نہ انت بام ء وز ء شام ء گبار

نکاد ء وام مگلش وامن ء ششیم مکن!
اسے دل کپوتے نہ انت کہ پہ چنت چینک ء پیار
کدی نسیب ء پہ بیت شازی ء درو منا
زبان ء زنگاں پہ شودیت کدی دل ء پابار

من دل پہ بھل ء بتگ تاں سر پہ امر پہ بیت،
چو سنجیس سیم پہ ذرہ شیت مہر ء ہر تار

گمان و جنگل

منی گمان

کہ من چہ دست تھمسر ال وقتی گسر

ماں جنگل و کپڑاں

نہ گواہیت تھر مے آپ چمکی

نہ شغز بیت نو و کھر با

تھ نک تر نہ بیت

شراب و گوہنیں گمے گوں منا

تھمے گت و ایر روت

چو مرگ و زند بکشیں سوت

گشنے کہ خجرے وہ کپ کت منا

تھتن چوشتی میں زرء

چو سہبتانی سال گردیں جنتزء

چو واہگانی کرنی میں مساپرء

تیاب و ریکشاماں پر مشیت دل و

من تلو ساس

چو آس لڑتیں سزہیر باریں

چو رہیں سرو زر و نیت و

ہوار باں گوں شیر شغزیں زیر اں

پڑشتگیں حیا لال ساہ ماں کناں

دالانی میتاں کپن گور ویاں

منی گمان

کہ من چہ دست تھمسر ال گسر

ماں جنگل و کپڑاں

دل منی حا لگیں شاہیے گشتے کہ ڈرتلگ
کوش ۽ ہمراہی ۽ گردیت زبا دمال ۽ تب

دہر ۽ واہگ ۽ جلیگی ۽ دگہ کمی نیست
وانگے بخور بہ بیت چنگے تلاہیں مہلب

پازل ۽ واناں کہ راجد پتر ۽ چیت گونہیں
دل پہ البرز ۽ زریٹ یات کیت رندانی حلب

شپ چو بے بازلیں مرگ ۽ گم ۽ ڈب ۽ ہندیں
بیت دُر دانگ ۽ بے چاڑی منی مرگ ۽ سوب

بے نیسی ۽ وتی دوست مداراں پر چا ؟
دُر شنگ انت چہ منی دست ۽ کہ گل ۽ کوشیں گب

ماہ ۽ جو بان کنت تہی آشک ۽ نیون ۽ تلب
گندگ ۽ کیت ندرگ ہے امروز ۽ اجب

چومہ بیت کہ منی دیدار ۽ انید موتک بہ کنت
کور باتاں اگاں داراں دگہ میل ۽ تلب

میل

جی ہما تاس و تالہ

کہ پہ نو دچہ سر رچی بیت

جی ہما تر مپ، تین عمر اتلو سیت

جی ہما آس، پروانگ و منت و بے سہا

روک کوش و حسد و پدا

جی ہما شپ سہا تر اولیں دید گانی صیالاں ز بہر

بہر بہر

جی ہما دل پہ پتی و رنگ و زربیت

مہر اں تاک کنت

آجڑ و پیر بیت

پن و مز واک کنت

ونت لو کے وتی ہمسر و گیس گماں

راست و دور و گیس گماں

زند و پر کشنگیں ساہتاں

گیر کاریت حیرت، چوگان کنت

وہد و نہر و نہاد و ماں آ زمان کنت

دوستی و گران کنت

دیمہ انچو گائیت کہ پور ہجالت بہ بیت

پشت و ڈو بارگ و ایر جنگ

انچو کہ کور ہجالت بہ بیت

ہو منی دل ہے و اجہیں

امر و پتا و سالی لدہ

ساہے، جنگے، نچلے،

نئے ایتانی گنجیں درے ہنزلے، آپسرے،

تنگیں ہنگیں تاک

گوات و ہمر ای و سر جتاں، تلو سالاں

آس و شو بازگ و

تاس و شو بازگ و

گاماں شرمندہ تر بکس!

☆

مولم

کوکر کندگ ء استین لہزا
 کوکر تنی کہیب ء داب انت
 استین تنی شمین بالاد ء
 کوکر شپراگیں گشتن
 استین شپکروکیں باتن
 کوکر کندگ ء استین لہزا
 ہوئیں پیر پاسبانی
 سہانی نہاد ء نیمگ
 شیریں نیروچ ولانی
 پینگ میٹکیں بیگای
 لہمیں زیر ء سہریں ساز
 نووی ششکیں اچکیں پیل
 گلباگی نہال سرچوڑیں

گمبانی جج ء سارتیں آپ
 پیشی نوبت ء گنجیں دور
 آبادیں ڈگارانے سر
 گرین کاکب ء گوگی تہ
 زر شود ء تلاپیں مای
 میٹی رہ گن ء جتنی زرگر
 کوکر کندگ ء استین لہزا
 استین تنی خیال ء ثرائگ
 کوکر تنی زہیر ء مولم
 من ہم گوں ہے زمبایاں
 راہیک انت منی چم پہ تو
 مید بندیں گدان ء در رنج
 گردین نوبتاں لدانی !
 کوکر کندگ ء استین لہزا

کچک پہ مہر می نور از داری
کچک پہ بے گومی ٹو بے کراری
کچک پہ بے بی ٹو در داری

کچک بنی آدم و نس و گامی
کچک لوٹ تہلب و اہشت و ارمان
کچک کم و زری ٹو بے توانی

کچک و در دے کچک کما س انت
کچک و در دے کچک جوریں آس انت
کچک و در دے کچک تیریں متاس انت

کچک و پو پاسر امیر داتگ
کچک بو و پو دیکو امیر داتگ
کچک پہ شاہ زوری سگ متنگ

کچک

کچک بنی آدم و ابدانی ہمارا
کچک چانگ و نیکیں دعا و برکت
کچک ٹو کاسگ و دوستی کدیمی

کچک بنی آدم و ابدانی سائوگ
کچک بنی آدم و ابدانی پاسپان
کچک بنی آدم و ابدانی باہوت

کچک چانگیت

ہو الامیت

کلونیت

کچک ابدانی درو و گیر کاریت

بنی آدم کہ ابدانی شپانک انت
شپانک ء بے کچک ء گرک حیثیت

بنی آدم کہ ابدانی کچک انت
کچک بنی آدم ء صاک ء ھمیر انت
کچک بنی آدم ء ارواہ ء ساہگ
کچک بنی آدم ء بالاد ء دروانت

کچک چانگیت
ہو لاسیت
کلونزیت

کچک ابدانی دروہ گیر کاریت
کچک بنی آدم ء ابدانی ہمراہ

ۛۛ

بگندے اشک ء اے بیگوا میں آسم بیت چہ نہ کتر
جہان ء دست ء سنگاں یل، دل ء دانائی ء چکر

تو امیں شہر بے لوگ ء تو امیں دشت بے مردم
نہنگ ء کچ کور ء بادشاہیں دل جگلیں جنتز

ھیال و ہم چے ما پے سال چکاتگ ویا
ہمک راہ پے ماگت و گر، ہمک منزل چو نیلیں زر

اے نودی شتر و کوشی ہمیں شینگ پرسی وائی انت
کجا سبزنت چنال و شاہ کجا نازینک جنت شنگر

پے زردیں رولہ و پے سہریں بام و تلکویت و انم
گشے چو ریگزار و انت منی بے آسریں شار

تو چو نیں دوستے ہماہے درو و ارے
تنی پیرہ گاہ و ڈرچک و ساہگ و ہم پے من کنگ پے

اوا بمل پے ہون و صاک نہادی بنت سینگارگ
اوا ہر کس و تی بے واکلی و آدینک و سوداگر

باہو پتودی

پیرانی شنگ ہمازیں
کیا و نشان مہرانی
اہدی نوبتانی ہمسر
توسپ و ستابانی براہ
مرتنی کدے کرمانی
روستناں بہاری بودشت
گج تنی توکلی مست و بنگ
مکمل تنی چلمیں گوش انت

گردن زامری سر شاہے
کوہندگ تئی آچار انت
پڑم انت تئی ہڑیر ء لعل
لک مابو ء شار ء لمب
مس تئی چو زباد آتار انت
لڈ تئی چندنیں تیزی انت
دزنگ تئی زبیر ہادیست
دزے ء دلاں گچے واب
لڈگ تئی جنیں زہی واب
نال تئی شہ مرید ء داگ انت
باہند انت تئی ہت ء پڑ
منزل ساہتانی کسہ
سکے پنکھاں تن ء گون
ساڑیاں تئی بالاد ء
بالاد ء کیوت بالین ء

پہرانی شنگ جہازیں
کیا ء ترا دانگ جور
زہریں لانو ء کرتوسگ
گیشتر نہ شمل، اسپت پل
چے پ تئی دپ ء ہیر بوہیں
کلمیر ء رگت ء سورگ
چاریناں ترا سہب ء من
گواشی زاپرانیں پرماش
سکسور ء گلاب رنگیں دیت
اسپت ء جو بیگاہاں
تاموریں شپاں منجیں نال
حالیٹاں تئی پلکانی
شنگیت ہر گورا مسک ء دُن
مسک پہ نیچانی جیرگاں
دُن پہ زہراں بیگوہیں

پنودی گھسنے باہو انت
کیا ہاں وتی ابد ء من
سالے پہ ودار گوازینگ
شش ماہ پہ گل ء ذراہی ء
شش ماہ پہ تنی تنگی ء

پہرانی شنگ جہازیں
رہتے چہ ہراسان کاراں
نگ ء تنی کناں نگرہ ریچ
پار ویم ء کناں تنگہ بند
گور بند ء ہوک سینگاراں
گومس ء تنی کناں الماسے
بنداں سر مہار ء گوارگ
سیلنگ تنی جنکائی بیگ
سربارکاں دیاں مروارہ

مید کوئڈاں کماہاں دھینک
پر بنداں ترا بانوری

پنودی منی ہالاد انت
پنودی منا شر یاو انت
سیر انت چو بہشت ء وپ بند
سنداتی مدام آباو انت
چندولی بہار کلابانی
نوکیں بست مے لیہانی
زیروان انت منی وائیں دل
وٹیں بیلک انت نجل مے
دک ء جگہ ء نریاں تاج
بے موہیں دل ء روکیں آج
کوش ء شینگ ء نوو ء ساج
میتاپیں کشارانی تاج

مہر و بندیاں پوداچ
 پنودی گشتے باہو انت
 کیاہاں وتی ابد و من
 رہچاریں سدو تامانی
 وہدے دیم وت پیگام
 پھرائی شنگ تمازیں
 کیا و نشان مہرائی
 رہتار و سمانی تیرے
 زرباری گلو تیں ہیرے
 زوریت چو منا سارتیں کوش
 سرکت چو سہارگاہی نوو
 رہچاریں سدو و ہلک و

☆

روگ کندیل چو مشبو و ماں گلاتانی تھا
 و اب ہر شائر و دل ریک و کلاتانی تھا

پازل و ذروت و سلاماں کدی کارنت پہ من
 کپتنگ انت کرن و کپور کہ ماں چاتانی تھا

زماناں در ملک نہ رنجیت گلؔ گوہر پہ من
ہل کہ من شاماں وتی تنگہیں بُراتانی تھا

چو کہ گندیت وتی واپانی بہشتؔ ملّا
بت ہما لوتؔ وشی تنی یاتانی تھا

ہر کامپوگؔ ء شمعؔ کنگلی نا ہے در کیت
کس ایرہت ء نہ کنت بند کپاتانی تھا

شے مزارے پہ وتی آزگیں بندؔ بوگاں
صافی ء واب عیت کوٹؔ کلّاتانی تھا

ہر کسی گپ وتی جاگہؔ راست ات بیل
بوت منی کار ہے باتؔ مہاتانی تھا

متلب

پتی ہر واکؔ ء دانگ من ساہ فہر

تنی متلب نہ زاننگ من

گوں تنی اشک ء من واکؔ جاہ یلدا تؔ تہام بوتان

وتی امرؔ ہبارگاہؔ ء وتی ورنائی ء روچاں

من پہ تو سلگ سلی

تو غشتہ شبؔ من غشتہ روج

تو غشتہ چادرؔ گر وے من سوئے پہ تو آؤ رنگ

وئی دست و گھڑی ہر تہ نہاد یک و

پتی یک جوڑ ہے کوش و

پہ شوکیں منگلے و

وئی دنیا من باہیشنگ

پتی ہر روچی نہیں واماں پہ سینگاراں

پہ ہلیں شان نہ چکنداں

منی دل رہن بونگ گول تلابیں امست تھارماناں

پتی زڑیں گور و ہار و

من شش سال مچو و گو ازیننگ

پتی گوش و شوہن دڑاں

پتی منڈریگ و باہینکاں

پتی ہر زبور و بہت و

برے من راہ و تنگ رہگو زبانی

برے گول کپینگاں دڑانی ٹولی و

برے من شہر تھارازان و دانگ آس

برے من ہر تنگ انت

شہر و شہر پیدارانی لاریں چک پہاں

برے من زندگی گو ازیننگ رنگ و

بکش پہ کئے؟

بلے انگت

مناتی اے کلہ رنگ گول سرگوات و

”منی نام و مگر! پہ من نیا کہ نام تھوپ ہاں من“

تی تھون تھوٹکانی جیہیں آس و

منی آدینک زاہرکت

(تمباہاں تی منا پر مانگ سلکاری)

من تی گرانیں گمانی جنتر و رشتنگ و تی ارواہ

برے بے آپ و

شیشک پڑ و تنگ انت تھون رو دیننگ

برے چرس تھو برے تنگ تھو برے تریاک

تی گرانیں گم و درمان زاننگ من

ہوتا چو پھر ء پاتنگ تئی ویرا

تو آہوئے ۔۔۔۔

تو مہروئے ۔۔۔۔

تو زرجانئے ۔۔۔۔

برے تو چو شراب ء شیشگ ء

ہر مجلس ء تالان

برے چو ذرین ہرنگاں شنگ ماں ہر جام

برے تو چو کراء گس

برے چو زیر خ ساز ء

ہمک دل پہوتا کشتے

برے تو چو ہتی جند ء

نہ زائے ماں کئی امبازاں سا کم ہاں؟

برے گوں یکے ء گوازی نگائے زندمانی ء

توئے صانک ۔۔۔۔

ترا چرس ماں کٹور ء انت

توئے پاتو ۔۔۔۔

ترا تریاک پندول ء

توئے آسی ۔۔۔۔

ترا "نیر ون" "گشان ء انت

من گل محمدنا

باقی بلوچ

اقبال رازاں

یا

شریف و ابگ

تئی متلب نہ زائنگ من

ترا ہجہ نیا ورنگ

منی ذرا ہیں بدیں کروانی آوینگ

تئی وئی جند انت

بالاد ۽ تئی اکس پہ آدینکاں مہ گواہیت
اندیم بہ بیت دیدگاں زاہر ماں جبین ۽

تئی کوہیں گم نہ درد گوزنت سوچن ۽ نمک ۽
آو ول تو دمانے ۽ بہ انس ماں جبین ۽

ہر روج منا زہر و نت ہر شپ منا زنداپ
واشنگ من وتی واہگ ۽ سہکر ماں جبین ۽

ہو آگ ۽ احوال بہ شکیت تئی شہر ۽
ہو امید ۽ گلیں لوک بہ بیت پرماں جبین ۽

بیل پہ تئی حاترا چے چے من نہ سگاں
گرواب دل ۽ لہر بیت جنتر ماں جبین ۽

دل چول بہ جنت مست بہ بیت زرماں جبین ۽
تاہیر نہ گپت درد ۽ مساپ ماں جبین ۽

نویت چو مروارد ۽ شکیت چو وشیو
ہر رنگ ۽ دو رنگ انت منی شائر ماں جبین ۽

گلگ

آس ۽ کروج

آپ ۽ بوس

ساگ ۽ پشود

پہ شامی ۽

کوش ۽ اوگ کنگ کپیت

پہ شامی ۽

نود پیاوگ کنگ کپیت

پہ شامی ۽

کست ۽ کبادر کنگ کپیت

پہ شامی ۽

مہر ۽ کپن تر کنگ کپیت

راہ ۽ مکند

اے کئی ہستہ ۽ گبار ۽ دوز انت کہ بیت کلر

دل ۽ دیار شونز ریت ۽ مہریت، رزیت کلر

جہان ساگ تجھے چو زبگ ۽ کپیت رند ۽

اگاں بجل لے پہ چکے آپ ۽ گشیت کلر

مے ترس ہمیش انت کہ کبر ۽ گمباں نہ بیت آسر

مے بون ہمیش انت کہ واد ۽ زبر ۽ کپیت کلر

چو نیلیں دریا ۽ نیت ۽ سکہ چم ۽ کدہ

صیال ۽ بجل زہریت پہ نودے شلیت کلر

پہ نودی شفرے ۽ کم نہ کنت بجلہیں زر ۽ آپ

بلے چو کوہ ۽ رزیت پہ کینگ رزیت کلر

بلے پدا ہم نہ بیت چو تی نیب ۽ رنگ ۽

زمین چو ماشت جاہ ۽ بجل بہ بیت کلر

منزل و سرگوز

و تاشموش

روح و بکونج ماش و

وہد و شراب و جوڑکن راجد پترے،

بت بندگی بہ بیت کہ شیتان اُمتی

ہیکمیری بہ بیت کہ حدائی، بلے بجزم

دنیا پہ شک و ہم و تی آمر و نہ زانت

آس و کروچ

آپ و بٹوس

سا بک و بہ شود

ماں باتن و بلیت گشے رشن و جملے

تاسر و ارمیت شہدیں زبان و ہمک ہیر !!

پکر وھیال بنت چو استار ششنگلیں

گپتار و گپ و گالاں کرامات مان بیت

آس و کروچ

آپ و بٹوس

سا بک و بہ شود

راہ و ملند

منزل و سرگوز

و تاشموش

پہ شازی و

پڑوش ہمک ہند و پکسر و

آس و کروچ

آپ و بٹوس

سا بک و بہ شود

مہوئے انجیر و ساگ یا مرید پر تلگیاں واگانی وریا نہیں نشان
مرچاں مارا دور پر ہیئت نزکی و دوریں گمان

نیا و مہر مہر ارواہ و زہیرانی تلپ
تھی ہے یکیں نشانی و مناکت بے نشان

زندگی نہ گدگی انت یک وڑے بیت پڑ ہو بند
ڈرکتے من دل بہارتیں وارنگ ات تو کہ زبان

زہیریت سنجیس سمین مہناسر پکیں پل سر پنت
کیل بنت و ہدے تھی چکند گانی زا پران

نوستے انچیں کہ ساہ و ساگ و کس نہ بیت
پے و گہ لویت ترا بل اوتی جند و بزان

گم نصیبیں دل منا ہر روج و نت پنت و سکین
آزگیں چنے تھرین و پوشگیں زبے کدین

زندگی بلکیں بہ زہریت ڈروشم و چہر و شہین
کسے و ڈھے بگر گوں کسے و کارے ٹہین

مے دل و رازش مکش کہ ذرا ہیں دنیا کور بیت
”ہر کسی چھانی نور انت مے ہیا المانی گچیں“

تنی دل ۽ درد انت کہ مے دیوانگی ۽ کہ انت
چو چراگ ۽ روک بے تو ما چو پروانگ کجیں

بلکیں اے دہر تگین ارواہ چہ بالاد ۽ درنیت
تو منی تہت ۽ سرون ۽ بوشت نو آستونک ۽ سُرین

اشک تنی درگاہ ۽ تو آپ انت کہ تاب انت جلگ ۽
یا منی مشیاں چکر یا دل ۽ درد ۽ حزین

چو کہ ما استاراں چاریں ڈڑہیت الم سہار
ہو بگندے کہ چنگ بیت ریتلگیں اے موچکیں

ہر کجا بھل ما لوچت کہ دم ۽ بالا کنیں
پہل اتنت بے رنگ ۽ بوہیں در چک اتنت بے ساگیں

پہچانی شہر ۽ واک ۽ ویرانی ۽ مہ چار
ما بے بہائیں مارا پہ ارزانی ۽ مہ چار

دنیا پہ کرد چیر انت وتی باتن ۽ زور
لوٹے دل ۽ بگندے تہ پیشانی ۽ مہ چار

انسان چوں وتارا یک داب ء داشت کنت
سنگے نیاں پیشک منی گرانی ء مہ چار

اے جان ء بندہ بوگ پہ تی بوگ ء زرنٹ
داگیں مرید ء سوچ گلہیں حافی ء مہ چار

مے اشک پہ ہوس نہ انت کہ بہ کنت ہسد
تینگ بے تہ زہر بلوٹ کافی ء مہ چار

وہد ء سبک ہمیش کہ دل بہر بہر بنت
پد کتزرگ ء مگند، پشومانی ء مہ چار

بہل! من شر زماں وتی ناتوانی ء
اے گنگی ء مہ پرس ء اے خیرانی ء مہ چار

چو ابد ء درد ماں دریا ء شکرگ روج ء
ہمیش امر ء روان انت ہے گوزگ روج ء

دوئیں مدارگاں شیدا کتگ تئی عاشق
گیاب ء ماہ ء پُرشگ ماں زر ء بلگ روج ء

جہان سر پہ ء ہی انت کہ سوچنا ماں من
اے ماہکان پہ تلب گرہیت ہے گلگ روج ء

پہ ستر و حاجت و ملگور پوش بنت ویدگ
کہ ہرنگی و شہین انت سمہگ روج و

اے و اجمہ و دریگ و دراں اوں پئی ماں
اگاں ماں ماہ و شہازگیں شکدگ روج و

ہے ہوں پلٹ مردم و چہ مردی و
پہ زند و ہرنگیں بانزیک و گوں و یک روج و

بگندے میت تہی نیاد و ڈراہیانی شب
بگندے بانزلے چہرے بہ بیت زدگ روج و

منا پہ دین و وتی متک و باہر انت بمل !
منی زمین و گنام انت بد گشگ روج و

ما پکیر شازی و ما عطا و اہد و مردم
پہ سوال زندگی و ما عطا و اہد و مردم

مے ضیال تاب و ریہاں، مے زبان پل نویہاں
پہ تلب دراندی و ما عطا و اہد و مردم

ما ہما کہ دائم ایوک وتی باتن و گیاب و
تو بگندے مے وتی مے ما عطا و اہد و مردم

مے زیر تاس چنک انت مے گمانی پاس شنگ انت
مے نگاہ ہمک سدی ء ما عطا ء ابد ء مردم

ہما آشکلیں ملنگ ء، ہما مستیں سر گنوک ء
ہما شماریں ولی ء ما عطا ء ابد ء مردم

مے وپا ء حد ء سمر نہ سدن نہ بنت ہمگرنج
توئے ہمسرہ شلی ء ما عطا ء ابد ء مردم

”منی سمو نولیانی ہما شیریں بولیانی“
ما مرید توکلی ء ما عطا ء ابد ء مردم

تئی ہلگ ہے کہ بمل منی اکس کشیں شمار
توئے بانکیں پری ئے ما عطا ء ابد ء مردم!

زبان برپ ء سرا انت جبین ء ثمن چو اس
مہ گش مہ گش کہ اے ہ ہے مہ گش مہ گش و سواس

خدا ء شاہم ء امروز ء نیست کج ء کماں
کسے گوں سناہاں ہمتنگ کسے ء گس کوراس

بہ شکیت چہ تنی پیشانی ء گلاب ء باس
بہ بیت نیکیں نگاہے، بدن بدن کرپاس

بہشت اوتیں ووار ء چپاگ امریں نیاد
گشے نہ سبتگیں لال انت ء شراشگیں الماس

ہے وڑا تئی یات انت، منی دل انت انچو
ہے وڑا کہ بہ گپت بالوے چہ پیل ء واس

ناں تو ورا بے نہ بندیک سدیت ارواہ ء
چو کرن ء وراج بیان انت اے شپ میاریں پاس

چہ پیر ء آجزیں ارواہ چہ بے وریں بالاد
گم انت تویب ء دل ء درد مہر میں کو اس

من ء تو ہنسی ء ہونیں پہ رنگ یک نہ میں
تئی پھوڑ پھوڑ کلہر منی تلپ پگاس

اے شازی پہ شپانگی نہ بیت مدہ جیو بکل
اے زانت ء سہسر انت ہرچی پہ مارگ ء تناس

اگاں بالاد چہر انت زندمانی ء
ہمک ارمان ارواہ انت نشانی ء

پرے بے اوستویں وید ء مدہ بند پیر ء
نہ بیت زاناں زباں تئی بے زبانی ء

ودار انت حج نسبیں ہانی مرگانی
زراں پہ شے ء ڈرہتاں بے امانی ء

تلاریں زر بہ بیت یا کلریں کاجل
دل ء پاچار شکریت نوجوانی ء

من دتو ساں اے رنگ لہرژن ء بازار ء
گشے بو انت سک ء گر میں پُرانی ء

پہ گندیم ء تنہا میں تھی سر پہ چکانی
پہ گل اوست زہیر ء اشک رانی ء

پہ الماس باج ء چکندال مہ باتاں من
دل ء ایلام کنت نیادی ء گرائی ء

مبارک ہے بہ کنت کہ بجنگ دینار
گوں میر ء پاگ ء بندیت شاعر صافی ء

منی گل ء گزل دستونک بنت لال ء
ہے وہم ء گمان انت بدگمانی ء

لہرس ء تارگز ء اگرچہ ء خرچ انت دل
مہ کن زنداں گلگل آپدانی ء

پہ واگ ء شبویں دوتاں زریب بسل
ہے وہشیں انگر پاسپانی ء

چو ہزار دوست ء وانش چو ہزار یار ء متلب
دل ء بہر بہر کفیں تھی ہمک توار ء متلب

چو مملکی باگ ء تنزگ، چو دیات ء کوشکات ء
من نہ زانتہ ہوو ء مانا، من نہ زانتہ بار ء متلب

پہ دو روج ء زندگی ء پہ دو وانگیں شامری ء
منا ہے پکار ہتیں اکاں تو مدارے متلب

اے نہ انت وشت و زمینت کہ کپوتے موتک بیا رہت
پہ گئے کھی بہ نالیت اے نہ انت بہار و متلب

پہ بہشت و لذتانی تو ہوائے من تھی آدم
تو مہ گشتیں مور مرگے من نہ زانت مار و متلب

پہ تھی نیاد و پیر بیت ول پہ ووار و چم کر پاس
یا مہ گش کہ سوچ و اب و یا گش کرار و متلب؟

برے ہستگاہ تھی دستونک، برے پُرسنگاہ تھی تامل
اے ہبر ول و مہ جلالت کہ چنی انت اے کار و متلب

تھی چتویریں اشکے بسل کہ ہدا و چہرگ و جنت
تھی زبان و نعت لپے تو ول و نہ وارے متلب

اے ہدا و شائر و کو اس کہ زبان زوال
چو گر میں تا پگ و ساووک بنت نان زوال

ہدا و وہد جنت یکے دومی و رنگ و
پہ بہت و نیست مہ و نیت نہ ہاں گمان زوال

ہے ہبر کہ مہ بات کس چورہ و بے وس
کشار کُشی و نہ والیت، بوتنت دان زوال

اے اشک و تاج تال جا کاں مہریت نہ بیت ہالا
منی کلاتیں دل و بن پد و نشان زوال

بگندے توکلی و شہ مرید و پیر گہتہ
بگندے توکلی مست و گشت گدان زوال

اے دل پہ آکبت و کندی و کمرار نہ گپت
اے چماں سیاہیں گدے بستہ یا جہان زوال

چو راسکویہ دل و جیونی نشا نگ بوت
گہار و وزے و تندہ انت آمان، زوال

چو فرچک و نیگ و ساہگ چو آس و وار لہل!
تو پہک دل نہ بہ مانے من بدگمان زوال

اے اوست مہیشیں چراگ و روک ٹوات و زرت و شت
مے پیڑ گاؤں بہر بوت مے ساہگ و اوں آس کت

دل و بہار شونز رات و رست پنت ماں دست و دل
چو ہو رکیں گواہگ و مرید من باز رکشت و چچ نہ رت

جہاں پہ دید مہرماں چو سگرانی کنگر
گشتے کہ زہر میٹنگیں سگار چم، بیت گت

تو دوج بوتے دوپگی تو روج بوتے سوچگی
ماچ بھر دل و نہ داشت ماچ وڑا گلگ نہ کت

ہزار مہرم و تعیب، ہزار موشن و ملم
بلے اے سر نہ بوت سار، بلے دل و اے ٹپ نہ ٹٹ

چ و پیپ تھی بدن چو ریکشان و چمگ و
زباں زبہریں دیدگاں خدا سیالیں رنگ و بُت

تھی جست و پے و پے نہ زانت کس بکل و
گشتے کہ شکے ناشی گشتے کہ سنگ، سیاہ چو بت

ما نہ زانت تھی اشک مے ہر گشتن و سر گال بیت
مارا ہر کس جنت و پے تو کت مے اے حال بیت

مے میارے پر ترا و مے منی سر سندگی
مے ہمک سوگند پہ ما دودے و دیوال بیت

مطلب و امیت واریت مرگ و انیب و درلید
آ دگ ڈول و ہدا یے ڈراہیاں بے حال بیت

ما کلندر، ما بٹھائی، ما مرید و توکلی
مے وڑا ہر کس بہ نوشت یا بہ کشیت لال بیت

تاں پہ گندیماں سر تپکے نئے کڈبی لڈگے
اے صباب و اس و دتھان نمیش بنت ڈکال بیت

اے چہ گردیں سپر چو زمانگ نہ ابد
کئے ریت وتی منزل نہ کئے کجام و مہارت؟

تنی نام گپنگ منی ترس چہ سرا گوستہ
کہ بلیکس بال کت اروا، نہ کشتہ گینسارت

صیال بڑھنگیں بالاد نکاہ و ستریں پوش
چو آس میت و روک انت چو پرپ گرونگ سارت

پہ چھنک نہ مزہ نہ تربیت اے بڑھنگیں بانزیک
آرام و کیت منی یا منارا گوں وت ہارت

مئے کردو بھل ہے پھر نہ لیکہ و برورد
وتارا بھرت ماں آزمان و امیر جت نہ ڈوبارت

روچ و برانزاں بھینیت کہ بھت ساہگ سارت
اگاں تاں نیست کسے کہ کسے و درد و وارت

پہ و اب و گندگ و لازم نہ انت کہ و اب بیت
تلیگیں و ابان منا بھلگہیں زرے گنارت

دیدم دل صیرانی و رنگانی سیم و چیدگ انت
زانت ہما جستانی وس کہ پش اش نیگواہ بنت

زہریں گرو زانی کرکینکے تلپ آژناگ کنت
ما ہما ہوشام ولجہ ہج بہ گپت یا کہ بہ فنت

ارش و ولجہ زاہر و ناں باتن و چاریت و فنت
کار و باندات و منی جند دست و آپ و ہم نہ جنت

واہگ و پرواہگ انت دل، درد چار و بالو انت
اے پہ آس و شیرگ و آ پہ پل و تل و سنت

ہستی کرن و جنازہ چست بیت گوں بالواں
ما کہ دیما آتگلیں تہ مہتلیں کار خیر بنت

ساہگ و نوکاپ زگرانت شاہم و نیست و کچ و کیل
تاہزانت احوالکار انت کہ و تی حال و رنت

چیر حریت جنت و تاہے مدام پہ گونگ و
زانا اے دنیا کئی ہون و حساب و راست کنت؟

رژن مانپوشگ تہاری و چو ژلپ و باتن و
مے نسیب و انت ہما کہ شر پتگ و غیر تلگنت

مرچی باندا سوچنے و بار کوہے آئیں!!
اشتریں سہر انت کہ کلیری تلنگ میتاپ بنت

پہ ہدا بابندی اے نور و چی انت چہر و شہین
بانڈیں منظور شر رنگی و توہیپ و مہ کنت

مدامی پشت کپک تالہء گوں میل نہ کنت
گراگ ء آپ گرنٹ تہ چے کار ء کیت بائین

کہ اچ ما پیش کھی یے بہ کنت شکام ء رگام
ما پر چا واگی بائین ء پختیاں بہ چنیں

پہ ڈیل عوسکہ ء مہ شانک دیدگاں تہا ایر کپ!
پہ پپلک ء زیب ء مہ پر ام، گوہراں بہ گنیں

اے اشک شادہ ء چار ء نہ زانت نہ پھو سینتے
اگاں تو متلب ء میلے نہ داشت و تا بہ ریں

ما دل زیب، ما آجز، ما سوکی ء پہریگ
مہ بیت اے وڑیں کپے کہ ما دل ء بہ گنیں

حیال و بد ء ہمیش انت کہ ما اوں گنگ بہ میں
پہ دلوتی ء ورائیں پہ رستری بہ مرین

”چراگ توس“ چراگانی راز ء پاشک نہ کنت
زبان ء لہل سہرا بنت اگاں دل ء بہ گنیں

گوات بے سنج ء سلاہیں بھلے
آپ ء ہمدستی گوں لنگیں زہگاں

ما ہما پتر ء اہدائی مرید
”اودا وانچوپ کہ پارسائیں رزان“

رتلگیں تاک منی چہر ء شہیں
سرہتگیں پل تنی بو ء نشان

چو مہ بیت ماہوں پہ میں سست ء سید
چو مہ بیت کئے پہ جنت مارا شگان

دیت وابے کہ من پیراں بھل
واب ء پاؤ اتکاں چو کوہ ء پُرشتاں

اُرس ایر برنگ گوں تہلیں ورداں
ہو من انسانے نیاں سنگے آں

آپ ء اکس ء بہ چاراں ثن پُرشیت
دل چو آدینک ء وڑا انت مرچاں

ساہ کشت بے گنگ ء کور انت
کئی دوا لگتہ باریں دُرچکاں

رنگو زری اُمر نہ زاناں چے کت؟
من وتی منزل ء گاریں کشکاں

نیا تکہ چاکرے پہ ما کہ ما مرید بہ ہیں
ہما کہ منے دل ۽ بونگ نہ لوٹگ کس ۽

نہ داریت آتلیں لہرک ۽ بے وسیں تیر
اے کوئذ زاناں وقی جاگہ ۽ بے ارواہ ۽

منا چہ سد سری گہتر نیب ہما تاک ۽
کہ الال پہ من نویت وقی دل ۽ راز ۽

نریں مل سکے بہ نندیت تنی دامن ۽ پاکیں
ہزار وہم چو کوہ ۽ رویت دانی تھا

کئی خیال ۽ چراگیں بشارت انت بھل!
کجام ندرگ ۽ رنگ انت کہ شنگہ ہر جاہ؟

مے مہر "آسن ۽ الماس" ہے وڑائیں ما
بہ بیت دو بنگ سواس ۽ جتا جتا میں تا

اے دار ۽ درد کہ دوت ۽ بہ کنت چہ دت گستا
اے آس ۽ کووکی واگ کہ گوات ۽ کنت رزا

چہ نیام ۽ خاک بہ شریعت شری بہ بیت گڈگ
نہ بجز بیت چہ وقی جاہ ۽ دو گام ڈرچک ۽ وپا

چارویں ماہ بہ بیت یا کہ تہی پلہیں بدن
ہام ورنائی ۽ مستاک مہ یوتہیں گہرت

جہلیں امروز چونیاہ گئے ۽ لیام تب انت
من وتی درو ۽ نہ ماراں، اگاں وشی تو نہ زرت

وریکتے راستیں کش ۽ یوتہیں منی سنگیں دل
نود ۽ آثر اپ ۽ نہ ات ہل بہار ۽ گہرت

ما پہ لولی ۽ زہیروک زریٹنگ گیدی
زاہران چیر بہ سوچ مارا نہ ساجیت گوگرت

زار پہ پیری ۽ اسپت کنگ مر پہ آرت
کڑچک پیشانی ۽ ڈسنت کہ نہ گواہیت کارگرت

من اوں ارسیک اتان تہی گت ۽ گاہے گہرت
تواوں دل داشت نہ گت بہرگ ۽ من ہم دہرت

زندگی ورچک ۽ مسال ۽ انت تہرچیت تاکاں
اشک ۽ نیون ۽ کئے ۽ آس پہ آپ ۽ آورت

لہزائی کارٹو بارءِ اول تاوان لہ بیت بہ گش؟

سوداگری لہ شازی گوں مانہ بیت بہ گش!

ھرچی نسپ کنت ہما ڈول بیت بہ گش!

دنیا ہما وپ انت کہ تر اہم شیت بہ گش!

تنی شمار ایرچیت کہ پُرشنت جوز وائیں چم

تنی صاحت و گدارے وچے چے بھیت بہ گش؟

یک جھکے و دو زہم نہ بیت گشتہ مردماں

تنی وش نیاتکے و اے دل و جاہ بیت بہ گش!

موچکافی رنگ نوو بنت دستار کوکر و

اے دل کہ جیگ سنک وچوں سمبیت بہ گش؟

جزماں پہ آجونی و بلیت ہون بائیں روچ

نسل مچ گھباریں اے سیہ شپ گوزیت بہ گش

زندگی بات چو دردانگ و شال و رنگ و

سبز و میناب چو آپواریں نہال و رنگ و

یکبرے ویرستہ گوں استوناں سواد و میل و

دل گنوگ انت پہ ہما "ہتلی لال" و رنگ و

آب و نہار ہوس پود پہ چکاس و تلب

مے ہمک لہز سوالیگ سوال و رنگ و

پڑیں امبازاں بہ گر مچ کن پہ شنگین منا

نوو بالاد و وڑا ویرین مسال و رنگ و

واگب ۽ وردپہ شایم نہ بیت کچ ۽ کیل
تو منا دو ستنے وتی نوکتریں گال ۽ رنگ ۽

تئی زہیرانی ٹپس پُروشمیں سمینانی دمال
ایر پروشنت دل ۽ سستگلیں مال ۽ رنگ ۽

تو ہمک پتر ۽ سرپوش چو اسرار دل ۽
من ہمک جاہ نشان چوتی حال ۽ رنگ ۽

وائے گاربات ۽ مہ گنداتاں، ملو ریں چے
گیر کاریت منا گوستگلیں سال ۽ رنگ ۽

ہو زوگ بیت ۽ زریٹ پہ تئی دید ۽ بیل
ہو اے گپتار گزل بیت گزال ۽ رنگ ۽

آسن کار

منی راجد پتر ۽ پو لے پشتو ماں بے
منی لیگاریں دستانی ہو زہ سر پدانت
”سیہ وار“ کو بانی
”وومو کانی“ رنگ وائے
گوں ”سج“ ۽ انکراں گوازی
سچو کیس داگ چچانی
زریں چچانی بے مہی

زبان وچہ گرومی وودتی و سر لہ سنگانی میڑ رنگ
 ”سکدینہ“ ”دارسندان“ و وکت و کت
 کہ سندان و نسیب و کیت ڈمبے مان
 و سہریت گوئگیں و وزہ و مانے و
 ہے پیچ و گو زنت زند و تہاریں روچ
 و نیکیں و اہ گانی و تہائی و اوست و رامیت
 پدا و لگوش باں گوں و ت
 دل و جیرواں کہ آس و گوٹن تو سیت یا کہ گوٹن و آس
 من آس کارے و چکاں
 منی جیری پت و مال و متاہ انت آس و جا بگ
 ☆

زہیروک

کوش چہ جیونی و سر سستگ
 نو و ملیر کپڑی کچ و
 چم منی سارت و دل منی ایمن
 جت منا مستاک و سبک بالیں
 و روت و تی بہت و نیکیں و اتاں
 و روت تی ہیر و مہلب و پوپل
 پوپلاں گرانازیں جنک و پروشاں
 ہیر مینت و مہلباں کوناں
 بیا کہ دستاں پہ نو و شوداں تی
 رتچاں تی و سر و کپڑ من
 پوڑ گہ و ناز بوہیں پل گیجاں

روک الماس کتناں تہیں
 بیاز ہیراں بہ بر بہشت نہیں
 "تہی آرز بندھیلی مجگ انت
 پرشمر گرگشکی تہی سر و سر جا"
 بیا کہ تہی دید مہر می واپے
 پہ دمانے و دانمی نیاد و
 من و قی امر و دشتیں بہر و
 لذت و مشیاں شراییناں
 اہوتیں پاسانی دلی رازاں
 بنداں تہی شمار و پلو و ڈریشیں
 چہ بدیں دنیا و دل و شوداں
 چہماں بنداں تاں مہشر و روج و

☆

دنیا چو قرین و رنگ ہمک رنگ و پاساں
 یک سنگی پترے و سرامن اوں نشیگاں

بے مہریں و ہد و راز و چو در و بیاز اتک
 گوازی کہ اے چوری و گوں آس و انکراں

بالادے نو دشنز بیت، نیکہ نچیت و لے
 تہی رنگراہ و راہی نہ چارنت منزلاں

میناب رنگیں ہنسی میں دستانی ساقِ سنخ
نیکہ جگر سرِ اتمک، نئے ہون شہرگاں

کئی نیا دے گواڑ گانی بدن پرپ ستر بنت
کئی چہرگ و زبیر زینیت زبیراں

آپ و چراگ و توس کہ سنگے پہ جن و تا
آونکے پروش بلیکس پہ بیت کسے بدگماں

سر سستگیاں کپوتے پہ منت مارا تھی دس و
گینر تگیاں کہیرے پہ بیت بلیکس مے نشاں

ستکانی ملگدار کہ جاہن بانجی انت
تھی دیدگانی رُشن و بشارت چو آماں

منظور چو نہیں شاعرے؟ تو چے رنگ و شاعرے؟، گورے بحث
و منا کارے نیست، نہ کہ منظور و شاعرے و بابت و گیشیں پوتاری کنگ
یوتاں، البتہ منظور و نظم ”آمن کار“ و کہ واماں منا یک ترا کنگ و پڑین
ایت غوا نہیں احساسے دنت کہ منظور و چند و اندر و احساس انت۔
منظور گون غوا آس نہ رمیانی راہ و مسلہ پر انت۔ منی خیال و ہمے
سفر منظور و شاعرے و گندے منز لے صحر پہ کت۔

ممتاز یوسف

منظور مرچکیں و ہد و بلوچی و نوک ردو میں شاعرانی حُرپ و چہ
ورستاں گیشیں شاعران کیے اثار بیت۔ آنی و سک کہیں و ہدے و
بلوچی و نوک باہندیں شاعرانی رد و پوتا و چٹکیں ہندے و دی کتہ۔

یوسف گلچنی